

Motto „Sensul poate sta în însăși căutarea lui“.

Daniel T. Suciuc

Obligându-se — de bună voie și nesiliți de nimeni — la o etică profesională cu nimic mai prejos decât aceea a cavalerilor mesei rotunde, criticii sint cavaleri penitenți ai ordinului busolei. Păcatul prea marii iubiri pentru frumos se ispășește prin spunerea adevărului. Și, cu orice risc, așa cum le-o cere ordinul lor, al busolei, care arată întotdeauna nordul, criticii trebuie să spună întotdeauna adevărul. Ba încă fără să ascundă, să omită sau pur și simplu să uite a spune o parte din adevăr. Căci a spune răvărul numai în parte — fie că e vorba de prtea lui mai plăcută sau de cea mai puțin plăcută, ori a te „specializa” în spunerea numai a uneia dintre aceste părți, „neglijând-o” total pe cealaltă — înseamnă, în fapt, a face altceva decât critică. Și, cum busolele nu sint luate în serios dacă arată nordul „numai în parte”, nu trebuie să ne mirăm că și cu criticii se întâmplă la fel.

Asemănările merg însă mult mai departe. O busolă care nu e doar arată nordul nu e doar inutilă, ci și periculoasă. De aceea ele, busolele, și sint apreciate, ca și criticii, după numărul și intensitatea furtunilor magnetice la care reușesc să reziste.

Pe urmă, dacă pentru oricare om, în orice poziție s-ar afla el, „a-și pierde busola” poate însemna ceva foarte grav, vă dîți seama ce-ar putea să însemne acest lucru pentru un critic? Unui poet, unui compozitor sau unui pictor, mai treacă-meargă, i se iartă să-și piardă busola, dar unui critic? Ca să nu mai spunem că un dramaturg, un regizor sau un actor pot fi, la un moment dat, și debusolați. Pe cînd un critic debusolat e

o contradicție în termeni, un nonsens.

Cele mai multe necazuri ale ordinului se trag de la asemănarea de suprafață a ceasului cu busola. Numai așa se explică faptul că într-un ordin „de cursă lungă”, irealizabilă fără busolă, pătrund uneori și indivizi foarte grăbiți, mereu cu ochii pe ceas, cre cred că busola nici nu mai contează. Faptul că n-o au,

CRONICA CRONICII TEATRALE

La dispoziția busolei dumneavoastră

că și-au pierdut-o pe prcurs, că s-au dispensat cu bună-știință de ea sau că nici măcar nu i-au simțit vreodată nevoia nu-i împiedică să se creadă, în ierarhia ordinului, mai importanți decât polul magnetic. De aici și precaritatea ierarhiilor teatrale pe care se grăbesc să le acrediteze, fără nici o rezervă, fie că e vorba de dramaturgi, de regizori, de actorii sau de ceilalți colegi de breaslă.

Întristătoarea coalizare tactică a lipsișlor de busolă, în producerea diti-rambilor la adresa unor spectacole care n-au decit meritul de a răstălmăci, cu orice preț, piesele autorilor, sau la adresa pieselor șubrede ale unor autori sortiți să rămîna locali, ca și grăbita contaminare în „desființarea” unor piese sau a unor reprezentații teatrale, de obicei cînd autorii lor nu sint de fîță, le atribuim deseori, cu prea multă bunăvoință, lipsei de discernămint sau de maturitate a celor care, într-un fel sau altul, cred că fac critică. Dar cînd maturitatea profesională a fost probată tocmai prin discernămintul judecăților critice de care a dat do-

vadă, nu o dată, autorul acestora? Atunci despre ce să mai fie vorba, dacă nu despre abandonarea busolei, cu ochii numai pe ceas?

Sigur că ceasul nu intră neapărat în contradicție antagonistă cu busola. De altfel, cine știe să-l citească așa cum trebuie, găsește întotdeauna motive în plus să nu-și piardă busola. Mai mult sau mai puțin prielnice, orele vin și trec, pe cînd menirea busolei, ca și a criticii, rămîne mereu aceeași.

Iar dacă pentru orientarea imediată, în timp, ne-a intrat în reflex să ne potrivim ceasurile după ora exactă, nu trebuie să uităm nici o clipă că pentru orientarea în spațiu și în vreme recursul la busolă rămîne obligatoriu și indispensabil.

Iată de ce, fără să-și aroge drepturile unei instanțe judecătorești, cronica cronicii teatrale înfelege să-și exercite magistratura rămînînd permanent deschisă, la dispoziția busolei dumneavoastră.

MYOSOTIS

P.S.

Cum Jurnal-ul de critic („Teatrul”, nr. 10/1983), în ce ne privește, nu e „la cestiune”, căci, la rugămintea noastră („Teatrul” nr. 6/1983) nu produce argumentele gravelor acuzații ce ni le-a adus („se falsifică texte pentru bășcălizări” etc., etc. — vezi „Teatrul”, nr. 2/1983), nu ne rămîne decît să mulțumim — colegial — de „insolența” ce ni se atribuie, exact în locul argumentelor cerute. Adică după toate regulile „polemicii”.

Din reală considerație tocmai pentru „regulile polemicii din presa noastră mai ales culturală”, despre care avem totuși altă părere decît a preopin-tului nostru, nu vom mai avea, în continuare, nici o rugămintă. Răspunsul prim-t a fost, prin el însuși, cît se poate de edificator.